

Ragıp Zarakolu: Pontos Soykırımı, Yorgo Andreadis'in anısına

Posted on 02/03/2016

Berlin. Haziran ayında Freie/Özgür Üniversitede Süryani/Asuri Soykırımına ilişkin uluslararası bir akademik konferans düzenlenmişti. Şimdi ise kadim Humboldt Üniversitesinde, Uluslararası Pontos Soykırımı Konferansındayız. Bu alanda çalışan farklı milliyetlerden genç akademisyenleri görmek güzel. Bu da bir çeşit modern arkeoloji... Bu konuların yeterince araştırılmamış olması, akademik tutkuyu arttırıyor ki bu da güzel bir şey.

Batı ve Doğu Berlin'in bu iki üniversitesi arasında tatlı bir rekabet olduğunu hissetmemek mümkün değil. Ama Humboldt'un Senato bölümünün duvarlarında Einstein, Max Planck ve diğerlerinin resimlerini görünce, Almanya'nın o parlak Weimar dönemini ve onu izleyen yıkım ve barbarlık dönemini hatırlıyorsunuz. Hele Senatoya çıkan mermer basamaklar üzerinde duvardaki Marx'ın ünlü 11. Tezini okumak ayrı bir keyif.

Konferans arası Unten der Linden'den aşağı, tarihi Reichstag binasına doğru yürüyoruz can dostumla, binanın önündeki Soykırım Anıtına bakıyoruz... Havuzun etrafına döşenmiş taşlarda isimlere rastlıyoruz. Treblinka... Dachau...Auschwitz.... Toplama kamplarının isimleri... Alman devletinin kadim parlamentosunun tam önünde bu anıt... Bakalım soykırımın hangi yılında Ankara'da parlamento önünde... Meskene, Der Zor... Megadeh gibi isimlerin yer aldığı, "Bir Daha Asla" anıtını görmek kısmet olacak?

Berlin 2. Dünya Savaşının yıkıntılarının restorasyonu ile meşgul hala... Nazizmin yıkımı inanılmaz...Galiba ancak ciddi bedel ödenince, alınız yeri öptüğü zaman tarihle yüzleşebiliyor, "bir daha asla" diyebiliyorsunuz. Bizim de tarihle yüzleşebilmek için illa ki

yeri öpmemiz mi gerekecek?

Elbette mikro milliyetçilik bağlamında Balkan ve Anadolu coğrafyasında yaşanan zincirleme depremi andıran, birbirini izleyen etnik arındırma, asimilasyon, zorunlu göç uygulamaları, hayatta kalanların anılarında hep var olmuştu. Ama herkesin kendi hikayesi, deneyimi, kendi acıları, kapanmaz yaraları, travmaları vardı sadece...Ötekilerin, komşuların yaşadıkları daha bir gölgede kalıyordu. Bu olgunun, bilisel, akademik, hukuki açıdan tanımlanabilmesi için, 2. Dünya Savaşının yıkımının, esas olarak Yahudilere yönelik Holokaust felaketinin, Shoanın yaşanması gerekiyordu.

Ermeniler, uzun yıllar çaba harcadı, “kurbanlıklarının” uluslararası camia tarafında “soykırım” olarak tanınması için. Bunun için önceleri Holokaust ile olan benzerliklerin altı çizilmeye çalışıldı. 70’li 80’li yıllarda erken inkarcılık ise Holokausttan olan farklıların altını çizmeye çalışıyor, özellikle “kasıt” olmadığı kanıtlanmaya çalışılıyordu.

Her soykırımın kendine özgü gelişimi ve yanları vardır. Özel bir akademik çalışma alanı olan soykırım araştırmacılığının, daha farklı deneyimleri yeniden değerlendirebilmesi için başka türden soykırımların, Kamboçya, Ruanda soykırımlarının yaşanması gerekiyordu.

Aslında bu bir anlamda da dramatik olduğu ölçüde absurd bir tartışma idi. Sanki soykırım bir paye idi. Ve her baskı altındaki halk, grup, yaşadığı gerçeklik “soykırım” olarak tanımlanmazsa, kendini aşağılanmış olarak hissediyordu. “Sizin yaşadığınız ne ki, benim yaşadığım yanımda...” Hatta bazen, “siz hak etmişsiniz aslında, ama biz...” söylemine, ya da imasına kadar varabiliyordu davranış ya da anlatımlar. Ama bu düzeyler zamanla aşıldı. Bunda soykırım araştırmacılığının gelişmesi ve oturmasının da büyük etkisi var.

Türkiye’de ise hala hiçbir üniversitede bağımsız soykırım araştırmaları bölümü yok. Çok acayip ama, bazı az sayıda genç akademisyenin konu yakınında araştırmalar yaptığı bölüm ise Atatürk Fikir ve İnkılapları Enstitüleri...

Resmi tarih bağlamında yapılan araştırmaların düzeyi hala bir eşitleme çabasından ibaret...

Olayı sadece, Kafkas ve Balkanlarda Müslüman nüfusun zorunlu ya da gönüllü göçü ile eřitlemeye indirgemek.

Ama hala olay uluslararası dengelerdeki değişimlerden etkilenebiliyor. Örneęin, Pontos Soykırımı Konferansına özel konuşmacı olarak katılan Yeřiller Partisinin /Sosyal Demokratlar ve Hristiyan Demokratlar ortada bile yoktu/ sözcülerinden Cem Özdemir, Alman Parlamentosundan, verdikleri soykırımın tanınması önerisini çekmiş bir siyasetçi olarak sahnede idi. Ki bu hikaye, 100 yıldır tekrarlanan bir öyküdür. Devlet çıkarları her zaman 1914-22 zincirleme soykırım olgusunun en acil, en önemli anlarda örtülmesini getirmiştir. İngiltere, ABD, İsrail, hatta Yunanistan bu oyunun parçası olmuştur her zaman. Geçen yıl soykırım konusunda Cumhurbaşkanı düzeyinde cesur olan Almanya, Merkel düzeyinde, mülteci krizi nedeniyle geri adım attı. “Şimdi zamanı değil!” Yeřiller de ikna oldu. Peki, Ortadoęu yeni soykırımlar kısılacında iken zamanı değilse, ne zaman?

Kaynak: evrensel.net